

VNM

MAGAZINE

2007-2022

Al 15 jaar hét Verbond voor
verenigingen met motorbootvaarders

- Belangenbehartiging
- Bestuurlijke ondersteuning
- Informatievoorziening

Met de prachtige Veenvaa

Het Verbond Nederlandse Motorbootsport is van plan elk jaar tijdens Boot Holland een specifiek vaargebied 'op de kaart te zetten' en direct de mogelijkheid bieden om dat gebied in de stand van het VNM nader onder de aandacht te brengen. Voor dit jaar hebben we er - als eersteling - voor gekozen om de Veenvaart te promoten. In het blad Motorboot heeft u al het volledige artikel van Herbert Schoenmakers kunnen lezen in de nummers van november, december en januari. Bij deze de ingekorte versie.

'Woest en ledig' was het in Drenthe in vroeger tijden, zo ook in het Veenvaartgebied in Zuidoost-Drenthe. Met het winnen van turf kwam dit gebied in ontwikkeling. Turfwinning voor eigen gebruik, voor brandstof van steenbakkerijen en aardappelmeelfabrieken en later als verkoop voor economisch gewin. Voor de winning moest het door de eeuwen heen gevormde hoogveen ontwaterd worden. Zo ontstond er een uitgebreid kanalenstelsel waarover de later gewonnen turf ook weer vervoerd kon worden, dit in aansluiting op al bestaande waterwegen. De turfwinning is verleden tijd, het nog resterende hoogveen wordt nu internationaal gezien als een uniek gebied qua flora en fauna. Het landschap vertoont nog altijd de kenmerken van het woeste en ledige karakter van weleer.

Vijf sluisen

Het vaarverkeer van Erica naar Ter Apel was vroeger niet mogelijk. In 1853 werden de veengebieden door de Markgenoten verkocht aan de Drentsche Veen- en Midden Kanaal Maatschappij onder de voorwaarde dat er een laatste verbindingskanaal gegraven zou worden. Deze verbinding zou het mogelijk moeten maken om het veen gemakkelijk richting Assen te vervoeren, wat natuurlijk goed was voor de omzet en de lagere vervoerskosten. Dit is er destijds nooit van gekomen. Er moesten namelijk minimaal 5 sluisen gebouwd worden en de keileem laag op de Hondsrugplateau was veel te dik. Uiteindelijk heeft het nog een kleine 160 jaar (!) geduurd voordat de verbinding tot stand zou komen. Voor gedetailleerde geologische informatie www.geheugenvandrenthe.nl

Afgemeerd in het Veenpark, net na de Veenparksluis

In 2013 werd onder de naam 'Veenvaart' de vaarverbinding Erica - Ter Apel geopend. Het is deze vaarverbinding met daarin het 5,5 kilometer lange nieuw gegraven Koning Willem-Alexanderkanaal, dat het varen mogelijk maakt van Zuidoost-Drenthe naar het Friese Merengebied, Overijssel, Twente en visa-versa. Zo is er nu ook een kortere vaarverbinding met Duitsland mogelijk en kan er een 'rondje Drenthe' worden gevaren. Hiermee is niet alleen een knooppunt van oude vaarwegen tot stand gekomen; door deze ontsluiting van het gebied is er ook een andere dynamiek in deze regio ontstaan. Voorvoorzieningen en faciliteiten rondom het varen zijn sterk verbeterd en het activiteiten aanbod is uniek en voor elk wat wils. Varen, fietsen, wandelen en authentieke dorpen bezoeken. Genieten van wat flora en fauna te bieden hebben en natuurlijk de rust in dit gebied. Je laat de hectiek van de Friese meren (of de Randmeren) letterlijk achter je.

Het is zo'n mooi vaargebied dat de Veenvaart in hetzelfde jaar al (2013) de MotorbootvarenPrijs heeft gewonnen. (www.motorbootvarenprijs.nl). Het juryrapport uit 2013 geldt nog steeds: 'De Provincie Drenthe heeft met de aanleg van het Koning Willem-Alexander kanaal en aanvullende civiele werken een grote bijdrage geleverd aan het recreatiervoertnet in Nederland. Niet alleen kan thans een 'rondje Drenthe' van 300 kilometer worden gevaren, maar nu kan ook het Haren-Rütenbrock kanaal als verbinding tussen het kanaal van Barger-Compasuum naar

rt route door Drenthe

Ter Apel en de Eems veel sneller dan voorheen worden bereikt. Daardoor is het Duitse recreatie toerwaartnet toegankelijk geworden voor kleinere schepen, waarvoor stroomopwaarts varen over de Rijn of het oversteken van de Dollard van Delfzijl richting Leer tot zeesluis Herbrum bezwaarlijk is.

De route kan vanaf verschillende kanten worden bereikt:
 -Vanaf Groningen via het Winschoterdiep en door de sluis Wilhelminaverlaat naar Veendam. Daarna kan richting Stadskanaal en Ter Apel worden gevaren.
 -Vanaf Meppel via de Hooogeveense Vaart en de Verlengde Hooogeveense Vaart richting Nieuw Amsterdam.
 -Via het Haren-Rütenbrock Kanal, maar dan kom je uit in Duitsland. Er wordt dan ook richting Nieuw Amsterdam gevaren.

Hoogtepunt

Een hoogtepunt is het varen door de Koppelsluis. Maar ook het Veenpark museum is een bezoek meer dan waard. De bezoeker heeft dan de gelegenheid te ervaren hoe het zo'n 1,5 eeuw geleden was om hier te wonen en te werken, ongeveer tot in de jaren '60 van de vorige eeuw. Allerlei oude ambachten komen voorbij, waarbij het turfsteken het voornaamste is. Ook toen er al stoommachines werden gebruikt, is nog veel turf met de hand gestoken. De belangrijkste gereedschappen waren, de stikker en oplegger en de krooie. Je moet er niet aan denken hoeveel zweeddruppels hierbij zijn vrijgekomen. Met de 'oplegger' wordt de

met de 'stikker' gestoken turf uit het natte veen genomen. Met de 'krooie' wordt de turf naar het 'zetveld' gebracht en daar werd de natte turf 'in slag' gelegd. Tot slot staat turf in 'stoeken' te drogen. Later werd er gebruik gemaakt van een door een stoomlocomobiel aangedreven machine die 'persturf' produceerde. Deze turf is kleiner dan de hand gestoken versie, maar brandt langer en beter.

Natuurlijk zijn er in het museum allerlei andere ambachten te zien zoals de bakker, de smid, de schilder en natuurlijk de klompenmaker. Ook krijgen we een goed beeld hoe in die tijd de leefomstandigheden van de turfsteker en zijn familie waren. Het zal niet verrassend zijn dat we het dan niet over die 'goede oude tijd' hebben. Zware en slechte leefomstandigheden waren hier aan de orde van de dag. Een bezoek aan het Veenpark Museum maakt de waardering voor ons huidige luxeleventje alleen maar groter! Niet alleen het varen door de Veenvaart is overigens een belevenis, op de fiets kan eveneens van de prachtige omgeving worden genoten. Ook niet onbelangrijk voor de actieve motorbootvaarder: alle voorzieningen en aanlegplaatsen zijn gratis. Er dient alleen voor stroom en water te worden betaald. Voor winkelen en het pakken van een terrasje of het genieten van een hapje buiten de deur kan de Veenvaart vaarder in alle plaatsjes eveneens goed terecht. Met andere woorden: mochten er nog motorbootvaarders zijn die over deze route twijfelden, twijfel niet meer! Dit unieke vaargebied, in deze unieke omgeving, is een tochtje meer dan waard!

Zo afwisselend kan Nederland zijn

